नन्वदुष्टस्यास्यांवेलायामत्रागमनेकिंप्रयोजकमित्याशंकायां देशकालौचित्यज्ञानमेवेत्याह ॥ देशेति ॥ हेकार्यविदांवरास्येदमत्रागमनरूपं कार्यं देशकालोपपेन्नमव उक्त रीत्या ॥ किंचेदृशंकार्यं प्रयोगेणाभिसंहितमनुष्ठानेनसंपादितं आत्मानं क्षिप्रं सफलंकुरुतेइत्यर्थः ॥६५॥ एतदेवविवृणोति ॥ उद्योगमिति ॥ उद्योगं रावणवधविषयं ॥ मिथ्यावृत्तं मिथ्याबलगर्वितं पापवृत्तंच दृष्ट्वा ॥ रावणादप्यधिकबलंवालिनं हतंश्रुत्वा बुद्धिपूर्वं वालिवदेव रावणंहनिष्यति ॥ सुग्रीववदेव मह्यंराज्यंदास्यति ॥ शरणागतवत्सलःसर्वथामांरक्षिष्यतिइतिबुद्धिपूर्वं ॥ उपसंहरति एतावदिति ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ मयाराक्षसस्यार्जवमुद्दिश्य त्वांप्रतियथाशक्त्युक्तं ॥ अधिकंवक्तुंतुनयुज्यते ॥ श्रुत्वाशेष

देशकालोपपन्नंचकार्यंकार्यविदांवर ॥ सफलंकुरुतेक्षिप्रंप्रयोगेणाभिसंहितं ॥ ६५ ॥ उद्योगंतवसंप्रेक्ष्यमिथ्यावृत्तंचरावणम् ॥ वालिनंचहतंश्रुत्वासुग्रीवंचाभिषेचितं ॥ ६६ ॥ राज्यंप्रार्थयमानस्तुबुद्धिपूर्वमिहागतः ॥ एतावत्तुपुरस्कृत्यविद्यतेतस्यसंग्रहः ॥ ६७ ॥ यथाशक्तिमयोक्तंतुराक्षसस्यार्जवंप्रति ॥ प्रमाणंत्वंहिशेषस्यश्रुत्वाबुद्धिमतांवर ॥ ६८ ॥ इत्यार्षेश्रीरामायणे० वाल्मीकीये० यु० सप्तदशःसर्गः ॥ १७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ अथरामःप्रसन्नात्माश्रुत्वावायुसुतस्यह ॥ प्रत्यभाषतदुर्धर्षःश्रुतवानात्मनिस्थितं ॥ १ ॥ ममापिचविवक्षास्तिकाचित्प्रतिविभीषणं ॥ श्रोतुमिच्छामितत्सर्वंभवद्भिःश्रेयसिस्थितैः ॥ २ ॥

षस्यकृत्यस्यनिर्णयेतु त्वमेवप्रमाणं ॥ ६८ ॥

दृतमातः ॥ कतकरीत्याषोडशःसर्गः ॥ १६ ॥ इतिश्रीरामाभि० वा० यु० सप्तदशःसर्गः ॥ १७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ वायुसुतस्य वचनमितिशेषः ॥ श्रुतवान्सकलशास्त्रश्रवणवान् आत्मनि स्वचित्ते स्थितं स्वचित्तस्थितार्थप्रतिपादकमितियावत् ॥१॥ ममापि भवदुक्तेभ्योविलक्षणविभीषणंप्रति काचिद्विवक्षास्ति तत्सर्वंमद्विवक्षितं गमश्रेयसिस्थितैर्भवद्भिः श्रोतुं श्रवणसन्निहितंकर्तुमिच्छामि ॥ इयमुक्तिः सर्वमतप्रतिक्षेपकस्वमतश्रवणेन सुग्रीवादीनांव्याकुलचित्ततामाभूदिति तेषामुपलालनाय ॥ २ ॥